

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

МОНОС ХҮНС ХК -ийн Хувьцаа эзэмшигчдэд

Санхүүгийн тайлангийн аудитын талаарх тайлан

Санал дүгнэлт

Бид Монос Хүнс ХК (Компани гэх)-ийн дараах санхүүгийн тайлангуудад аудит хийлээ:

- 2022 оны 12-р сарын 31-ээрх санхүүгийн байдлын тайлан;
- Энэ өдрөөр тасалбар болсон жилийн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлангууд; болон
- Нягтлан бодох бүртгэлийн томоохон бодлогуудын хураангуйг агуулсан санхүүгийн тайлангийн тэмдэглэлүүд.

Бидний дүгнэлтээр, хавсаргасан санхүүгийн тайлангууд нь компанийн 2022 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал, санхүүгийн гүйцэтгэл болон мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг талаараа Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт ('СТОУС')-ийн дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт ('АОУС')-ын дагуу хийсэн. Эдгээр стандартын дагуу хүлээх үүрэг хариуцлага энэ тайлангийнхаа *санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага* гэсэн хэсэгт харуулсан. Бид Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Стандартын Зөвлөл ('НБЭЗОУСЗ')-ийн Мэргэжлийн Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Дүрэм болон Монгол улсад мөрдүүлэхээр шаарддаг санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой ёс зүйн шаардлагуудын дагуу Компаниас хараат бус байсан бөгөөд НБЭЗОУСЗ-ийн дүрэм болон эдгээр ёс зүйн шаардлагын дагуу бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлага бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан санал дүгнэлтийн үндэслэл болоход хангалттай бөгөөд зохистой гэж бид найдаж байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар, аудитын гол асуудлууд гэж тайлант жилийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлууд юм. Санхүүгийн тайланд гүйцэтгэсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлт гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн тусад нь дүгнэлт гаргаагүй болно.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудал

Аудитын хариу

1. Худалдааны болон бусад авлагын хүлээгдэж буй алдагдлын нөөц:

Санхүүгийн тайлангийн Тэмдэглэл 19, Худалдааны болон бусад авлага болон Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын хураангуйг тайлбарласан Тэмдэглэл 35 Санхүүгийн Хөрөнгө-ийг үзнэ үү.

Компанийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдлын тайланд толилуулсан 3,500,000 мянган төгрөгийн цэвэр худалдааны болон бусад авлага нь 249,072 мянган төгрөгийн үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг агуулж байгаа болно. Худалдааны ба бусад авлагын үлдэгдлийн дүн болон хүлээгдэж буй алдагдлын нөөцийн тооцооллын нарийн төвөгтэй байдал зэргээс үүдэн аудитын гол асуудал болгон авч үзсэн.

Бид компанийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх худалдааны болон бусад авлагын СТОУС 9-ийн дагуух үнэ цэнийн бууралтын тооцоололд зориулан аудитын дараах горимуудыг гүйцэтгэсэн:

- Удирдлага үнэ цэнийн бууралтыг хэрхэн тооцдог талаарх ойлголтыг авсан.
- Анхан шатны баримтаас түүвэрлэн худалдааны авлагын насжилтын шинжилгээг авч үзсэн.
- Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын загвар дахь насжилт, төлбөр тооцооны түүхэн мэдээлэл, түүхэн алдагдлын хувь, эдийн засгийн таамаглал болон бусад хэтийн мэдээллийн үндэслэлтэй байдлыг үнэлсэн.
- Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын загварт ашиглагдаж буй өгөгдлийн үнэн зөв, хамааралтай эсэхийг шалгасан.

2. Худалдан авагчидтай байгуулсан гэрээний орлого:

Санхүүгийн тайлангийн Тэмдэглэл 5, Худалдан авагчидтай байгуулсан гэрээний орлого болон Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын хураангуйг тайлбарласан Тэмдэглэл 35 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт-ийг үзнэ үү.

Орлого нь компанийн гүйцэтгэлийг үнэлэхэд ашигладаг чухал хэмжүүр юм. Компанийн бодитоор бий болгосон дүнгээс өндөр дүнгээр орлого хүлээн зөвшөөрч, тайлагнасан байх эрсдэлтэй. Борлуулалтын гүйлгээ хийгдэж, бараа бүтээгдэхүүн үйлчлүүлэгчид хүргэгдэж, үүний үр дүнд компанийн эдийн засгийн бүх эрсдэл худалдан авагчид шилжсэн үед орлогыг хүлээн зөвшөөрдөг. Барааг дэлгүүрт хүргэж, худалдан авагчид шилжүүлснээр, эсвэл барааг худалдан авагч барааны үнийг төлж, худалдан авагчийн байршилд барааг хүргэснээр хүргэлт дуусвар болдог. Үнэн зөв орлого хүлээн зөвшөөрөлтийг аудитын гол асуудал гэж бид дүгнэсэн.

Компани нь орлого хүлээн зөвшөөрөх зөв бодлого хэрэгжүүлж буй эсэх, борлуулалтын холбогдох хөнгөлөлт, буцаалтыг тооцоолсон цэвэр дүнгээр бүртгэн толилуулж байгаа эсэх талаар нотолгоо цуглуулахын тулд бид дараах горимуудыг гүйцэтгэсэн.

- Орлого хүлээн зөвшөөрөх бодлого болон бүртгэлийн арга техник нь тохиромжтой эсэхийг үнэлэх.
- Анхан шатны баримтаас түүвэрлэн худалдан авагчидтай байгуулсан гэрээний орлогын бүртгэлийг шалгаж үзсэн
- Борлуулалтын хөнгөлөлт болон урамшууллын тест гүйцэтгэсэн.
- Борлуулалтын циклийн тасалбар болголтыг шалган зөв тайлант үед орлого хүлээн зөвшөөрсөн эсэхийг шалгав.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (үргэлжлэл)

Бусад мэдээлэл

Удирдлага нь бусад мэдээлэлд үүрэг хариуцлага хүлээдэг. Бусад мэдээлэл нь жилийн тайланд орсон мэдээллээс бүрддэг боловч түүнд санхүүгийн тайлан болон бидний аудиторын тайлан ордоггүй.

Санхүүгийн тайланд гаргасан бидний дүгнэлт нь бусад мэдээллийг хамардаггүй бөгөөд бид бусад мэдээллийн талаар аливаа баталгаажилтын дүгнэлт гаргахгүй.

Санхүүгийн тайлангийн аудиттайгаа холбогдуулан бидний хүлээх үүрэг хариуцлага бол бусад мэдээллийг уншиж, ингэснээр бусад мэдээлэл нь санхүүгийн тайлан эсвэл аудитаар олж авсан бидний мэдлэг эсвэл өөр хэлбэрээр материаллагаар буруу илэрхийлэгдсэн байж болох эсэх тухай материаллаг үл нийцлийг авч үзэхэд оршдог. Бид өөрсдийн гүйцэтгэсэн ажил дээрээ суурилан энэхүү бусад мэдээлэл нь материаллаг буруу илэрхийлэлтэй байна гэж дүгнэвэл тухайн бодит байдлыг тайлагнахыг биднээс шаарддаг. Бидэнд ингэж тайлагнах зүйл байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд Удирдлага ба Засаглах удирдлагын хүлээх үүрэг хариуцлага

Санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС -ын дагуу бэлтгэж, үнэн зөв толилуулах, болон алдаа юм уу заль мэхнээс үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийллээс ангид санхүүгийн тайлан бэлтгэх боломж бүрдүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай тийм дотоод хяналтыг тодорхойлох нь удирдлагын үүрэг хариуцлага юм.

Санхүүгийн тайланг бэлтгэж байхдаа удирдлага нь компанийг татан буулгах юм уу үйл ажиллагааг нь зогсоох эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд удирдлага өөдрөг төсөөллөөр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх компанийн чадамжийг үнэлж, шаардлагатай бол өөдрөг төсөөлөлтэй холбоотой асуудлуудын талаар тодруулга хийх, нягтлан болох бүртгэлийн өөдрөг төсөөллийн суурийг ашиглах үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Засаглах удирдлага нь компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хариуцлагатай байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага

Заль мэх эсвэл алдаанаас үүдсэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлангууд нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үл үндэслэлтэй баталгаажилтыг олж авч, өөрийн санал дүгнэлтийг багтаасан аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй баталгаажилт нь баталгаажилтын өндөр түвшин боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудитаар оршин байгаа материаллаг алдаа зөрчлийг цаг ямагт илрүүлж байна гэж амласан баталгаа гаргадаггүй.

Алдаа зөрчил нь заль мэхнээс эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд хэрэв тэр нь дангаараа эсвэл нийлэхээрээ санхүүгийн тайланд үндэслэн түүнийг хэрэглэгчдийн гаргах эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллагт тооцогддог.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (үргэлжлэл)

Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага (үргэлжлэл)

АОУС-ын дагуу хийсэн аудитын нэг хэсэг байдлаар бид мэргэжлийн шийдэл гарган, аудитын туршид мэргэжлийн үл итгэх үзлийг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

- Заль мэх эсвэл алдааны улмаас санхүүгийн тайлан материаллаг алдаатай илэрхийлэгдэх эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн уг эрсдэлд тохирох аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж, өөрсдийн санал дүгнэлтийн үндэслэл болохуйц хангалттай бөгөөд зохигтэй аудитын нотолгоог олж авдаг. Заль мэхнээс үүссэн материаллаг алдааг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн материаллаг алдааг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг. Учир нь заль мэхэнд хуйвалдаан, баримт бичгийг хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу тайлагнах, дотоод хяналтыг үл ойшоох явдлууд орсон байж болно.
- Компанийн дотоод хяналтын үр ашигт байдлын талаар санал дүгнэлт гаргах зорилгоор биш харин тухай нөхцөл байдалд тохирох аудитын горимыг боловсруулах зорилгоор аудитад хамаарах дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тохиромжтой байдал, хийсэн нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоолол болон холбогдох тодруулгын үл үндэслэлтэй байдлыг үнэлдэг.
- Мөн олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн компанийн тасралтгүйгээр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ төрүүлэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг тодорхойлж, нягтлан бодох бүртгэлийн өөдрөг төсөөллийн суурийг удирдлага зохистойгоор хэрэглэсэн эсэхийг дүгнэдэг. Хэрэв бид материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл аудиторын тайландаа түүнтэй холбоотой санхүүгийн тайлангийн тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл хийсэн тодруулга нь хангалтгүй байна гэж үзвэл аудитын санал дүгнэлтээ өөрчилдөг. Бидний дүгнэлт нь аудиторын тайлан гаргах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотолгоонд суурилдаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсвэл нөхцөлүүд нь компанийг өөдрөг төсөөллөө үргэлжлүүлэхээ зогсооход хүргэх нөлөө үзүүлж болно.
- Тодруулгыг багтаагаад санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулга ба санхүүгийн тайлангууд нь үнэн зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц хэмжээнд гол гол ажил гүйлгээ ба үйл явдлыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлдэг.

Бид аудитын төлөвлөсөн цар хүрээ ба хугацаа, аудитынхаа явцад олж илрүүлсэн дотоод хяналт дахь томоохон зөрчил дутагдлыг оруулаад нөлөө бүхий аудитын илрүүлэлтүүд, бусад асуудлуудаар засаглах эрх бүхий удирдлагатай харилцдаг.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (үргэлжлэл)

Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага (үргэлжлэл)

Бид хараат бус байдлын тухай холбогдох ёс зүйн шаардлагуудад нийцсэн мэдэгдлээр засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийг хангадаг ба мөн бид эдгээр хүмүүстэй бүх харилцаа холбоо болон шаардлагатай гэж үзвэл хариу арга хэмжээ зэрэг бидний хараат бус байдлын хүрээнд бодолцож үзвэл зохих асуудлаар харилцдаг.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцсан асуудлуудаас тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад гол асуудлууд гэж үздэг. Хууль, дүрэм журмаар аливаа асуудлыг олон нийтэд мэдээлэхийг хориглосон эсвэл тун ховор тохиолдолд аудиторын тайланд тухайн асуудлыг мэдээлэх нь тухайн мэдээллээс олон нийтийн хүртэх үр өгөөжөөс илүү сөрөг үр дагавартай гэж үзсэнээс бусад тохиолдолд тэдгээр асуудлыг аудиторын тайландаа тодорхойлдог.

Л. БАЯРЦОГЗОЛ
БДО Аудит ХХК
Монгол улс, Улаанбаатар хот
Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо,
Юнескогийн гудамж, Нарны зам-62
Юнион Бюлдинг Б блок, 1502 тоот өрөө

Огноо: 2023 .03. 20